

[Miljøministeren.]

ter eller med et ringere serviceniveau for borgeren. I begge tilfælde er konsekvensen, at kommunalbestyrelsens arbejde med den økonomiske planlægning vanskeliggøres.

Hertil kommer, at det for borgeren og kommunalpolitikeren må synes urimeligt, at en planlægning, der er tilvejebragt under hensyn til kommunens økonomi, med offentlighedens medvirken og af folkevalgte lokale organer, fortsat skal kunne fordyres og forsinkes af mangel på egnede virkeliggørelsesmidler.

Som omtalt i fremsættelsestalen sidste år forekommer det da også ganske besynderligt, at vor lovgivning giver mulighed for ekspropriation til fremskaffelse af jord til rekreative formål, men ikke til fremskaffelse af nye byggegrunde.

Efter regeringens opfattelse er muligheden for at ekspropriere efter lovforslagets § 1 i princippet ikke mere vidtgående end adgangen til ekspropriation af jord til rekreative formål, der findes i loven om erhvervelse af fast ejendom til fritidsformål. For fuldstændighedens skyld skal det nævnes, at dette lovforslag naturligvis ligesom den nævnte lov er i fuld overensstemmelse med grundlovens § 73.

Ved folketingets 1. behandling af det tilsvarende lovforslag sidste år blev der vist positiv interesse fra mange partier i salen. På samme måde viste drøftelserne i folketingets udvalg om fysisk planlægning, at folketingets partier er indstillet på en seriøs debat om lovforslaget om ekspropriation til byudvikling. Det er klart, at der kan være behov for justeringer og præciseringer af forslagens bestemmelser. Det er mig bekendt, at det i udvalget bl. a. blev overvejet at foreslå en ændret formulering af lovforslagets § 1 med det sigte at søge betegnelsen »iværksat planlægning« nøjere defineret. Regeringen er naturligvis indstillet på at drøfte sådanne ændringsforslag.

Jeg bedømmer det således, at der i kommunerne er et stadig stigende ønske om at få gennemført denne lovgivning som en naturlig og nødvendig del af den øvrige planlægningslovgivning. Ved drøftelser med kommunalfolk har jeg erfaret, at ønsket går på tværs af partierne. Jeg håber, at der her i folketinget vil være mulighed for, ved en fordomsfri drøftelse i udvalget, at finde frem til en lovgivning på dette område, der giver kommunerne adgang til at gennemføre den fysiske planlægning og dermed en

miljømæssigt og samfundsøkonomisk rigtig anvendelse af vore arealer.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Dernæst skal jeg tillade mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje*.

Det foreliggende forslag går ud på, at revisionen af vandforsyningsloven udskydes til folketingsåret 1977-78.

I § 6 i lov nr. 373 af 13. juni 1973 om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje er det bestemt, at vandforsyningsloven skal optages til revision i folketingsåret 1976-77, navnlig af hensyn til spørgsmålet om udligning af produktionspriserne på vand i hovedstadsområdet.

Til undersøgelse af dette spørgsmål er nedsat et udvalg under miljøministeriet med repræsentanter for bl. a. hovedstadsrådet.

Udvalget forventer – på grund af opgavens omfang – imidlertid ikke at kunne afslutte sit arbejde før i begyndelsen af 1977.

På denne baggrund samt under hensyn til, at det må anses for hensigtsmæssigt med en sideløbende revision af vandforsynings- og miljøbeskyttelsesloven, foreslås vandforsyningslovens revision udskudt til folketingsåret 1977-78.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Jeg skal tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om international transport af letfordærlige levnedsmidler*.

Dette lovforslag har to hovedformål, dels at afgive hjemmel for Danmarks tiltrædelse af traktaten om international transport af letfordærlige levnedsmidler og om det specielle materiel, der skal benyttes til sådanne transportere (Agreement on the International Transport of Perishable Foodstuffs and on the special Equipment to be used for such Transport (ATP)), dels at give landbrugsministeren mulighed for at fastsætte de regler, der i henhold til traktatens bestemmelser skal gælde med hensyn til godkendelse af transportmateriel, udstedelse af certifikater for afprøvning og godkendelse af materiel, periodisk kontrol med materiellets hygiejniske indretning, isolation og køleevne, takster for afprøvning m. v.

Traktaten er udfærdiget under De Forenede Nationers Europakontor i Genève (ECE) den

[Landbrugsministeren.]

1. september 1970. De stater, der har deltaget i det forberedende arbejde med udfærdigelsen af traktaten, har haft som mål at forbedre de forhold, hvorunder transporten af letfordærlige levnedsmidler finder sted, således at de bevarer kvaliteten under transporten.

Landbrugets, fiskeriets og vognmandserhvervets organisationer i Danmark har erklæret sig enige i ovennævnte målsætning, som er udtrykt i traktatens indledning. Erhvervene har tillige tilkendegivet, at det efter deres opfattelse er ønskeligt, at Danmarks ratifikation af traktaten kunne foreligge forinden eller senest samtidig med traktatens ikrafttræden den 21. november 1976 for ikke at risikere vanskeligheder for danske transportere med letfordærlige fødevarer efter traktatens ikrafttræden. For at kunne opfylde denne forudsætning vil det være nødvendigt, at en folketingsbeslutning herom eller lovforslagets vedtagelse foreligger omkring den 1. november 1976.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har 2 af fællesmarkedets medlemslande, Frankrig og Tyskland, tiltrådt traktaten i henholdsvis 1971 og 1974, men først Jugoslavien tiltrædelse den 21. november 1975 har udløst traktatens ikrafttræden årsdagen efter, den 21. november 1976, i overensstemmelse med bestemmelsen i traktatens artikel 11, stk. 1.

EF-Kommissionen har udarbejdet et forslag til rådsbeslutning om ikrafttrædelse (ratifikation) af ATP-overenskomsten, idet overenskomstens bestemmelser er af stor interesse for den fælles transportpolitik.

EF-Kommissionens forslag om en samlet ratifikation inden den 21. november 1976, foretaget af de 7 medlemsstater i Fællesskabet, der endnu ikke har tiltrådt ATP-overenskomsten, vil imidlertid strande på tilkendegivelser fra 3 af medlemsstaterne om, at ratifikation vil tage dem fra 1 til 2 år at gennemføre.

Ifølge traktatens artikel 16, stk. 3, kan der ikke tages forbehold over for traktatens bestemmelser. Danmark har under deltagelse i de årlige ekspertmøder i ECEs transportgruppe fremsat ønske om ændring af traktaten på 3 punkter.

For det første har man for nyt transportmateriels vedkommende foreslået en individuel godkendelse afløst af en typegodkendelse. Dette forslag blev godkendt på ekspertgruppens møde i Genève i 1975.

For det andet har man fra dansk side ønsket indføjet mere specificerede regler om transportmateriellets hygiejniske konstruktion og vedligeholdelse. Den nærmere udformning af disse bestemmelser og forhandlinger om deres overensstemmelse med eksisterende fællesskabsbestemmelser er genstand for drøftelser på fællesskabsplan.

For det tredje er det fra dansk side gjort gældende, at transporttemperaturerne for visse mejeriprodukter er fastsat for lavt, idet man på baggrund af danske erfaringer har ment at kunne arbejde med højere transporttemperaturer for disse produkter, end hvad der er forudsat i traktatens annek 3. Gennemførelse af de danske forslag om transporttemperaturer vil betyde væsentlige energibesparelser ved at kunne holde en højere temperatur i kuldekassen under transporten. Spørgsmålet om disse temperaturers udformning er ligeledes genstand for forhandling på fællesskabsplan. Et dansk forslag om, at forskriften om, at fersk fisk skal transporteres ved + 2° C, skal erstattes af en bestemmelse om, at fersk fisk skal transporteres i smeltende is, er blevet godkendt af ECEs ekspertgruppe.

Som en forberedelse til Danmarks tiltrædelse af traktaten har der med landbrugsministeriets indforståelse været etableret en frivillig godkendelsesordning administreret af Slagteriernes Forskningsinstitut og arbejdende efter de i ATP-overenskomsten nedlagte principper. Denne frivillige godkendelsesordning er blevet etableret, fordi det stod klart, at den officielle etablering af en ATP-godkendelsesordning ikke kunne ske fra den ene dag til den anden, idet der måtte være foretaget forudgående undersøgelser af, om den del af den indenlandske vognpark, der er beskæftiget med international transport af letfordærlige levnedsmidler, ville kunne opfylde traktatens krav til godkendelse. Bl. a. ud fra den foreliggende statsfinansielle situation er det i lovforslaget forudsat, at der ikke i forbindelse med dette skal påføres staten udgifter. Godkendelsesordningen forudsættes fortsat administreret af Slagteriernes Forskningsinstitut, der skal være berettiget til efter takster godkendt af landbrugsministeriet at opkræve betaling for afprøvning af materiel, udstedelse af certifikater m. v. Til sikring af, at godkendelsesordningen administreres i overensstemmelse med samtlige erhvervsgruppers interesser, er det endvidere i lovforslaget fastsat, at der nedsættes et rådgivende udvalg med repræsentanter for vognmænd, landbrug og fiske-

[Landbrugsministeren.]

ri til at bistå ved administrationen af loven. Klager over de af Slagteriernes Forskningsinstitut trufne afgørelser kan indbringes for landbrugsministeren, der træffer afgørelse i klagesagen efter indhentet udtalelse fra det rådgivende udvalg.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der knytter sig hertil, skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Da der ikke foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg lade punkterne nr. 1-30 og i forbindelse hermed punkterne nr. 31-39 udgå af dagsordenen.

Man gik derefter til sidste punkt på dagsordenen:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Grethe Philip* (RV) til socialministeren:

»Vil ministeren overveje at ændre cirkulæret vedrørende bistandsloven eller eventuelt fremsætte lovforslag om ændring af bistandsloven med henblik på at stramme reglerne om tilbagebetaling af hjælp, der er ydet til udredning af terminsydelser?«

(Spm. nr. 7).

Grethe Philip (RV):

Bistandsloven er en god lov, men skønhedsfejl bør fjernes.

Jeg vil gerne straks understrege, at jeg er helt enig i bistandslovens princip om, at kommunen skal træde til og udrede terminsydelsen på et hus, hvis en familie er kommet i økonomiske vanskeligheder f. eks. på grund af arbejdsløshed.

Mit spørgsmål går udelukkende på, om der bør være tilbagebetalingspligt for den del af terminsydelsen, der er afdrag. Afdragene er en form for opsparring, der forøger parcelhusejers formue. Jeg finder den nuværende ordning, hvor der ikke er obligatorisk tilbagebetalingspligt, og hvor der er givet meget snævre regler for kommunens adgang til at stille krav om tilbagebetaling, uheldig og lidet stemmende med almindelig fornemmelse af, hvad der er ret og rimeligt. Den nugældende ordning favoriserer husejere i forhold til lejere, og den fa-

voriserer familier i store huse i forhold til familier i beskedne huse.

Jeg vil derfor finde det rimeligt, om man indførte en generel tilbagebetalingspligt for afdrag, således at der blev skabt en lempelig tilbagebetalingsordning over en årrække, eventuelt i forbindelse med, at det offentlige indgik med en prioritet i ejendommen. Jeg kunne f. eks. tænke mig en afdragsfri periode på f. eks. 4 år og en årlig forrentning på f. eks. 8 pct.; det ville i realiteten betyde, at det offentlige gav den pågældende et billigt lån til betaling af afdragene.

Socialministeren (*Eva Gredal*):

Jeg vil gerne først have lov at slå fast, at hjælp til betaling af terminsydelser ikke er noget, der er gennemført ved bistandsloven. I forsorgsloven fra 1961 var det også anført, at der kunne ydes hjælp til betaling af prioritetsydelser, for at en trængende kunne bevare sin bolig, og en tilsvarende bestemmelse fandtes allerede i forsorgsloven fra 1933.

Der har ikke i nogen af de to forsorgslove været særlige regler, som skulle sikre tilbagebetaling af terminshjælp; hjælpen har været omfattet af de almindelige tilbagebetalingsregler for de ydelser, som blev givet i den pågældende situation.

Jeg har for nylig i et skriftligt svar på et spørgsmål fra hr. Kjærulff-Schmidt gjort rede for, at de almindelige tilbagebetalingsregler, der findes i bistandsloven, kan komme på tale i forbindelse med hjælp til terminsydelser, navnlig en bestemmelse i § 28, stk. 1, om forhold, der viser, at en ansøger i løbet af kortere tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen. Denne bestemmelse kan bruges, når ellers velstillede mennesker må have terminshjælp i forbindelse med kortvarige vanskeligheder, som forholdsvis hurtigt kan forventes afløst af en situation med normal indtjening.

Der har jo været en livlig debat om dette spørgsmål i den senere tid, og folketingets socialudvalg har stillet spørgsmål om, hvordan kommunerne praktiserer de regler, der giver mulighed for terminshjælp. Derfor har vi bedt socialstyrelsen foretage et rundspørge hos et repræsentativt udsnit af landets kommuner, og når resultatet foreligger – hvad jeg håber det gør forholdsvis hurtigt – vil jeg have et billede af, hvordan den nuværende ordning fungerer.

Det er måske ikke helt så enkelt at lave en tilfredsstillende ændring af en ordning, vi har

[Socialministeren.]

haft helt fra Steincks tid, men det er klart, at så snart materialet fra socialstyrelsen foreligger, vil jeg se på spørgsmålet.

Grethe Philip (RV):

Jeg takker socialministeren, fordi hun stillede sig velvilligt i hvert fald til at tage spørgsmålet op til overvejelse, når resultaterne kommer ind om, hvordan kommunerne administrerer disse regler, men jeg synes egentlig, det allerede nu ligger klart, at der er oplagte urimeligheder. Der er eksempler i omegnskommunerne på, at der over bistandsloven betales en årlig terminsydelse på helt op til 60.000 kr., hvoraf afdrag udgør en fjerdedel. Det vil sige, at man, hvis en midlertidig trangssituation strækker sig over 2 år – og det kan den meget vel gøre – har foræret den pågældende en formueforøgelse på ca. 30.000 kr. Mit forslag om tilbagebetaling ville i de fleste tilfælde betyde, at terminsydelsen reelt steg med ca. 1 pct., for renten er jo fradragsberettiget. Det ville ikke være uoverkommeligt, særlig ikke for den familie, der har så gode indtægter, at den kan sætte sig for en årlig terminsydelse på ca. 60.000 kr.

Jeg takker som sagt ministeren for at ville overveje det på ny og beder hende tage disse tal op til meget alvorlig eftertanke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Karen Thurøe Hansen (KF)* til socialministeren:

»Vil ministeren oplyse, hvor mange penge der er i den sociale pensionsfond, hvorledes de er anbragt, hvor stor indbetalingen er i år til den sociale pensionsfond, og hvor stor fondens renteindtægt er i år?«

(Spm. nr. 19).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet stilles på baggrund af, at professor ved Danmarks forvaltningshøjskole, cand. polit. Steen Leth Jeppesen i en artikel i *Berlingske Tidende* den 28. september i år har skrevet, at pengene ikke er til stede, og at skatterne skal sættes op, hvis folkepensionen skal forbedres som foreslået af det konservative folkeparti.

Professorens artikel har allerede givet anledning til læserindlæg om fiktive posteringer

m. v. Jeg stiller spørgsmålet for at give socialministeren lejlighed til fra folketingets talerstol at give de præcise oplysninger om fondens størrelse, dens anbringelse og årlige indtægter.

Jeg er ikke i tvivl om, at svaret vil bekræfte, at der er solid økonomisk dækning for det konservative folkepartis forslag om at forbedre folkepensionen, så der ikke mere skal foretages nedslag, fordi folk har sparet op til deres alderdom. Denne ændring vil være en retfærdighedshandling over for selvpensionisterne og vil samtidig medføre en betydelig besparelse i administrationen.

Socialministeren (Eva Gredal):

Den sociale pensionsfond, der er oprettet ved lov af 4. juni 1970, er etableret med henblik på ydelse af en tillægspension til personer, der oppebærer folkepension, invalidepension eller enkepension. Fondens midler tilvejebringes ved opkrævning af et bidrag på 2 pct. af det beløb, hvoraf indkomstskatten til staten beregnes. Dette bidrag er for finansåret 1976-77 anslået til 2.260 mill. kr. Ultimo september var der indbetalt godt 1 mia. kr. Til denne fond henlægges desuden renterne af fondens midler samt kursgevinster. Renter og kursgevinst for dette finansår er anslået til 1.181 mill. kr., og i slutningen af september var beløbet på 503 mill. kr.

Alt i alt udgjorde fonden i slutningen af september 1976 9.545 mill. kr. i bogført værdi, og det svarer til et nominelt beløb på 14.334 mill. kr. Beløbet er, som det kræves i loven, anbragt i obligationer. Denne obligationsbeholdning er sammensat af et bredt spekter af forskellige obligationstyper, og med udgangen af dette finansår anslås den bogførte værdi til at være 11.433 mill. kr.

Den 26. juni 1975 besluttede folketinget ved lov, at forslag til lov om tillægspension med bestemmelser om gradvis gennemførelse af tillægspension fra 1979 skal fremsættes i folketingsåret 1977-78, og regeringen vil derfor på grundlag af pensionsreformarbejdsgruppens overvejelser fremsætte forslag herom.

Til sidst vil jeg gøre opmærksom på, at det i loven er fastsat, at selv når tillægspensionen er fuldt gennemført, skal udgifterne dækkes alene af det særlige folkepensionsbidrag samt en del af renterne. En anden del af renterne henlægges i fonden med henblik på, at tillægspensionen også i fremtiden skal kunne hvile i sig selv.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg vil gerne have lov til at takke ministeren for svaret. Jeg er glad for at få oplyst de forskellige beløb, der indeholdes i den sociale pensionsfond. Spørgsmålet er stillet på baggrund af, at en professor og kendt skribent i pressen har udtalt tvivl om, at disse mange milliarder var til stede. Jeg synes, det er meget beklageligt, at vedkommende sår tvivl i befolkningen om, at de penge, som indbetales til den sociale pensionsfond, og som skal komme pensionisterne til gode, er til stede.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Det er vanskeligt for spørgerne at høre ministrenes svar. Vi må bede om så megen ro i salen, at debatten kan fortsætte mellem spørgeren og den svarende minister.

Af *Nathalie Lind* (V) til udenrigsministeren:

»Kan ministeren bekræfte, at der til udenrigsministeriet er indgået en rapport fra ambassaden i Bonn i anledning af den støtte, filminstruktør Søren Poulsen, der fra det danske filminstitut har fået bevilget i alt 20.110 kr. i manuskript- og researchstøtte, har ydet til vesttyske terrorister?«

(Spm. nr. 14).

Skriftlig begrundelse.

Søren Poulsen, der som nævnt har fået støtte til at udarbejde en film, som ifølge hans egne udtalelser, senest til dagbladet B.T. den 24. september 1976, handler om Baader-Meinhof-gruppen, har endvidere til dagspressen oplyst, at han har videregivet en stor del af pengene til vesttyske terrorister.

Kulturminister Niels Matthiasen har i et svar til mig af 20. september 1976 (som svar på spørgsmål nr. 782 i sidste samling) meddelt, at de foreliggende oplysninger fra filminstitutet bl. a. om, at Søren Poulsens udgifter til rejse- og leveomkostninger under manuskriptarbejdet langt overstiger det beløb, han har modtaget fra filminstitutet, ikke giver ham anledning til at foretage videre.

Kulturministeren mener i øvrigt, som anført i svaret af 20. september 1976 på spørgsmål nr. 784 i sidste samling fra hr. Ninn-Hansen, at det pågældende projekt efter de for ham foreliggende oplysninger ikke med rette kan betegnes

som en film om Baader-Meinhof-gruppen, men et af temaerne i filmen, der er tænkt som en selvbiografisk fortælling med hovedvægten på en kærlighedshistorie, er hovedpersonens, den unge students, møde med bypartisanerne i Europa.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Spørgsmålet, der er stillet til udenrigsministeren, vil blive besvaret af justitsministeren.

Justitsministeren (Orla Møller):

På udenrigsministerens vegne kan jeg meddele fru Nathalie Lind, at ambassaden i Bonn har indberettet til udenrigsministeriet om filminstitutets støtte til filminstruktør Søren Poulsen. Af principielle grunde må indberetninger fra vore ambassader betragtes som fortroligt materiale. Derfor finder udenrigsministeren det ikke rigtigt her at give oplysninger om indholdet af ambassadens indberetning. Derimod vil udenrigsministeren naturligvis være parat til i det udenrigspolitiske nævn, som er indkaldt til møde i eftermiddag, at give den ønskede orientering.

Nathalie Lind (V):

Jeg takker ministeren for svaret. Vi har nu fået bekræftet, at ydelsen på de godt 20.000 kr. til Søren Poulsen – som han selv siger – for en stor dels vedkommende er blevet anvendt til at støtte vesttyske terrorister med. Vi har nu fået det indirekte bekræftet, at der altså er noget om det, at vores ambassade har indberettet det, og at man vil give en redegørelse i det udenrigspolitiske nævn.

Jeg er tilfreds med dette; jeg ved, at man i enkelte sager, vi har haft for nylig, har offentliggjort, hvad der er kommet ind fra vores repræsentationer i udlandet, men jeg er tilfreds med denne løsning, og jeg håber, at vi hurtigt får en redegørelse til medlemmerne af det udenrigspolitiske nævn. Jeg går ud fra, at redegørelsen vil blive så fyldig, at også de øvrige oplysninger, der har været fremme i pressen, bl. a. om disse kartoteker, kan blive berørt under nævnets møde.

I Berlingske Tidende fra den 24. september i år siger den pågældende selv, hr. Søren Poulsen, at materialet er et kartotek med 600 siders beskrivelse af samtaler med privatpersoner, at det har været overladt til filminstitutet i 2 måneder, og det oplyses – stadig ifølge Ritzaus Bureau – at dette omfattende materiale bl. a.

[Nathalie Lind.]

omfatter båndoptagelser med samtaler med tidligere fanger, og at det blev bragt til Danmark via Østtyskland. Hvis også disse ting er omhandlet i rapporten, hvad jeg jo ikke kan vide, går jeg ud fra, at det bliver belyst over for det udenrigspolitiske nævn.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg skal kun kort føje til, at de ønsker, som fru Nathalie Lind her har givet udtryk for, naturligvis vil blive viderebragt til udenrigsministeren.

Arne Christiansen (V):

Justitsministeren har for så vidt bekræftet det, men jeg vil bare være sikker på det, fordi der i det første svar blev sagt, at udenrigsministeren var rede til at give en redegørelse i det udenrigspolitiske nævn, som efter indkaldelse skulle holde møde i dag. Jeg vil gerne sikre mig, at denne redegørelse bliver givet i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wichmann Madsen (V)* til ministeren for offentlige arbejder:

»Kan ministeren oplyse, hvorfor DSB ved licitation over godsterminal i Herning ikke har anvendt det billigste tilbud, der var afgivet lokalt, men foretrukket et københavnsk entreprenørfirma i stedet for?«

(Spm. nr. 16).

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Ved indhentning af pris på opførelsen af en pakhushal i Herning valgte man fra DSBs side at udbyde i en indbudt licitation mellem 5 firmaer. Pakhusshallen blev udbudt i to forskellige udførelser, hvoraf den ene har et noget større bebygget areal end den anden.

I udbudsmaterialet var der redegjort for, at de indkomne projekter ville blive vurderet efter en nærmere omtalt pointskala, opstillet med henblik på en bedømmelse af de tilbudte tekniske, brugsmæssige og arkitektoniske kvaliteter. Ved licitationsfristens udløb indkom projekt og tilbud fra samtlige indbudte firmaer, og på grundlag af en rent foreløbig vurdering baseret udelukkende på de tilbudte entreprisebeløb kunne det af DSB slås fast, at bygningen ønskedes tilvejebragt i den udførelse, der

havde det største bebyggede areal. De tre billigste tilbud lå med en tilbudssum på ca. 5 mill. kr. og med en forskel på kun ca. 100.000 kr. mellem det laveste og det tredjelaveste. Et firma fra Herning lå som det næstlaveste.

Ved vurderingen af de enkelte indkomne projekter ud fra den foran omtalte pointskala blev det klart, at det tredjelaveste tilbud havde betydelige kvaliteter forud for de to foranliggende. Dette tilbud var afgivet af firmaet Højgaard & Schultz, som herefter har fået entreprisen overdraget.

Wichmann Madsen (V):

Jeg vil gerne takke trafikministeren for et udtømmende svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard (FP)* til ministeren for kulturelle anliggender:

»Finder ministeren det rimeligt, at der fra det danske filminstitut udbetales en manuskriptstøtte i en størrelsesorden af 1.800–2.000 kr. ugentlig, der skal gå til vedkommende modtagers underhold i perioden, hvor arbejdet udføres?«

(Spm. nr. 17).

Skriftlig begrundelse.

Det er uanstændigt, at det danske filminstitut, som f. eks. i tilfældet Søren Poulsen, udbetaler manuskriptstøtte i en størrelsesorden, der svarer til ca. 90.000 kr. årligt, der skal gå til underhold, således at vedkommende kan frigøre sig fra selv at tjene til dagen og vejen. Det er langt mere, end hvad en faglært arbejder nogen sinde kan gøre sig håb om at tjene. Det er 4 gange så meget, som samfundet giver en folkepensionist efter et helt livs indsats. Jeg beder derfor ministeren redegøre for, efter hvilke regler filminstituttet fastsætter beløbets størrelse, og beder ministeren indskærpe dette institut fremtidig, indtil folketinget har vedtaget dets nedlæggelse, at vise større solidaritet og samfundssind ved tildeling af sådan støtte.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil gerne begrunde mit spørgsmål lidt. Det danske filminstituts manuskriptstøtte skal gå til modtagerens underhold, og jeg vil tillade mig at citere fra ministerens eget svar til hr. Ninn-Hansen på spørgsmål nr. 784: Støtten »er beregnet til dækning af støttemodtage-

[Poulsaard.]

rens leveomkostninger i den tid, der forventes at medgå til udarbejdelse af et filmmanuskript, så han kan frigøre sig fra andet arbejde. Beløbet udgør for tiden kr. 1.800–2.000 ugentlig og fastsættes ud fra objektive kriterier. . . . «

Med andre ord er den instruktør, der modtager støtte, en slags offentligt ansat, og som alle andre offentligt ansatte er han lønførende. Hvilke objektive kriterier ligger til grund? Kan ministeren begrunde, hvorfor en åndens arbejder skal tjene langt mere end en faglært arbejder, hvis gennemsnitsløn er kr. 76.000? Hvilke objektive kriterier giver en instruktør mere end fire gange så meget som en folkepensionist, der årligt får knap kr. 20.000, mens instruktøren får ca. kr. 90.000? Hvorfor giver landets endnu største arbejderparti til en kulturelite og tager fra lønmodtagerne? Hvorfor denne forskelsbehandling? Kulturministeren og hans filminstitut viser med disse fyrstelige gager ingen solidaritet med lønmodtagerne, endns med 120.000 arbejdsløse. Hvis filminstitutionen skal fortsætte med at lønne forskellige studerende og projektmagere – og det mener jeg ikke de skal – så kan man i det mindste forlange, at disse folk klarer sig med, hvad samfundet giver pensionisterne efter et langt livs indsats. Kulturministerens politik og administration er også på dette område asocial og kulturfjendsk.

Tiden er udløbet, men jeg vil gerne lige have lov til at sige til kulturministeren, at jeg synes, han har trådt sådan i spinaten her, at han faktisk burde tage sit gode tøj og gå; kulturen ville i hvert fald være tjent med det.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Heller ikke med hensyn til det sidste kan jeg tjene hr. Poulsaard. Filminstitutionen har over for mig oplyst, at man er kommet til de 1.800–2.000 kr. pr. uge ved at tage udgangspunkt i de lønninger, der ellers betales i filmbranchen, f. eks. til fotografer og filmklippere. Det har instituttets bestyrelse gjort siden 1972 for at have ensartede retningslinjer. I 1972 var ugelønningerne ca. 1.500 kr., i dag er de ca. 2.500 kr., så filminstitutionen har langtfra slavisk fulgt med, men har tværtimod holdt igen. Men alligevel skal hr. Poulsaard efter vane mistænkeliggøre instituttet.

Når hr. Poulsaard i sin begrundelse siger, at 90.000 kr. som årsløn er langt mere, end

hvad en faglært arbejder kan gøre sig håb om at tjene, er det usandt. Jeg vil gerne nævne det officielle tal fra Danmarks Statistik og dermed understrege, hvor afslørende det er for hr. Poulsaards kendskab til arbejdsmarkedet. I Danmarks Statistik hedder det, at gennemsnitslønnen for faglærte arbejdere i januar kvartal 1976 uden overarbejde er 85.000 kr. Dvs. at der, som vi andre godt ved, er mange faglærte arbejdere, der tjener 90.000 kr. og mere endnu, men på grund af nogle besynderlige udtalelser af Søren Poulsen i en avis skal der sættes spørgsmålstegn ved en helt legitim og forsvarlig praksis. Jeg finder instituttets fremgangsmåde rimelig, og den ligger klart inden for bestyrelsens kompetence.

Mere generelt vil jeg gerne sige, at formålet med støtten til at skrive manuskripter er det meget nyttige at stimulere tilgangen af egnede grundlag for en senere filmproduktion. Det er til gavn for dansk film og et nødvendigt led i den af folkettingen vedtagne filmstøtteordning. Der betales en arbejds løn for et arbejdsresultat. Men det siger sig selv, at der ikke er nogen, der får støtte til at skrive manuskript i et helt år. Der er tale om en engangspræstation. Det er jo arbejdsvilkårene for mange af filmens og teatrets folk: de er beskæftiget i perioder og må ellers tære på den løn, de har fået, mens der var arbejde.

Jeg skal desuden gøre opmærksom på, at hvis manuskriptet senere kommer til at danne grundlag for en filmproduktion – og det ligger i sagens natur, at dette langtfra altid er tilfældet – skal støtten tilbagebetales. I en sædvanlig dansk filmproduktion honoreres manuskriptet med 50.000–80.000 kr., og det er klart, at der ikke skal betales 2 gange for det samme. Dette vilkår om tilbagebetaling stilles, hvad enten filmen produceres med støtte fra filminstitutionen, eller den alene finansieres af privat kapital.

Poulsaard (FP):

Nu ved jeg ikke, hvem der kender mest til at arbejde, men jeg har i hvert fald tjent min føde med de her to næver, og jeg ved også, at i Jylland er 76.000 kr. en meget høj løn, så hvor beskæmmende og afslørende det var, ved jeg ikke, men all right, lad det være.

Men igennem denne sag hører vi igen ministeren forsvare noget, som ikke kan forsvares. Det kan aldrig være skatteydernes opgave at støtte nogle terrorister nede i Tyskland, eller hvor de ellers er. Det er den ene ting i sagen.

[Poulsaard.]

Den anden er rimeligheden i det. Det er igen de store honorarer, man synes er rimelige; vi kan f. eks. se, hvad formanden for teaterrådet skal have. Det bliver vi simpelt hen aldrig enige om, det ved kulturministeren også godt. Så siges det, at det skal betales tilbage. Ja vel, men det er jo først den dag, der er et overskud at tilbagebetale af. Disse film har ikke det publikumstække, at de i det hele taget giver noget overskud, så det kan vi nok også få en diskussion om. Vi ved jo, at over 50 pct. af den støtte, der gives, kommer der aldrig en film ud af. Det er et utilbørligt sløseri med statsmidler, og jeg kan ikke forstå, at ministeren, efter at man nu har trådt to gange i klaveret med Jens Jørgen Thorsens Jesusfilm og nu med denne terroristfilm, ikke snart vil komme ind på en fornuftig tankegang, så vi kan få ændret den ulyksalige lov og blive fri for de evindelige debatter. Så længe ministeren fastholder den af-sindighedspolitik, der her lægges for dagen, må vi også holde øje med ministeren.

Nathalie Lind (V):

Kulturministeren kom med nogle bemærkninger, som jeg i hvert fald hørte som en forholdsvis positiv holdning til selve filmprojektet. Jeg vil gerne stille et spørgsmål her. Jeg har ifølge lov om offentlighed i forvaltningen fået udleveret den første indstilling, da hr. Søren Poulsen fik 1.100 kr.; det er den indstilling, hvor der står, at i forbindelse med dette arbejde har han indsamlet et betydeligt materiale om Baaeder-Meinhof-gruppen – det er også det, ministeren refererede til, da han udtalte sig her i folketinget den 12. november 1975 – og at han ønsker at gengive sine indtryk af en moderne hekseproces i en fiktiv filmisk form. Men for at komme videre med sit arbejde, står der i instruktørens indstilling, ønsker hr. Poulsen at træffe sammen med gruppens tidligere sagfører samt med bekendte af gruppen i Berlin.

Jeg vil i den anledning spørge ministeren, om han finder det rimeligt, at der gives rejsepenge også til dette.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Jeg beklager at måtte sige, at fru Nathalie Lind har hørt forkert, hvis hun tror, jeg har sagt noget positivt om dette projekt; det har jeg ikke. Jeg tager ikke stilling til de enkelte

projekter. Det hører under filminstitutts regie, og jeg mener ligesom fru Nathalie Lind, da hun forleden dag udtalte sig til Weekendavisen, at man ikke skal engagere sig for meget i de enkelte forhold, for så er man bedre til at administrere. Det mener jeg også er det rigtige her, så der ligger ingen positiv holdning til selve dette projekt.

Så må jeg sige, at det er beklageligt, hr. Poulsaard ved så lidt om lovgivningen, som han faktisk ved. Efter at have siddet så mange år i tinget burde hr. Poulsaard efterhånden vide, at ministeren ikke har direkte indflydelse på disse ting. For en gangs skyld er jeg i øvrigt enig med hr. Poulsaard, nemlig deri, at vi aldrig bliver enige.

Ninn-Hansen (KF):

Det glæder mig, at ministeren i hvert fald ikke vil sige noget positivt om projektet – det er vist også umuligt – så på det punkt er der altså enighed imellem os. Men vi kan jo ikke komme uden om, at misbrug af den art må medføre, at vi må tage hele spørgsmålet om filmstøtten op, og det må vi så gøre på et andet tidspunkt, det kan vi jo ikke klare i folketingets spørgetid.

Når jeg har taget ordet, er det for at give ministeren lejlighed til at rette noget, der kan misforstås. I et svar på det skriftlige spørgsmål, jeg har stillet, er udtrykket »politiske fanger i Vesttyskland« anvendt. Jeg går ud fra, at når ministeren anvender det, er det et citat, for vi er vel enige om, at der ikke findes politiske fanger i Vesttyskland. Jeg synes, det vil være rigtigst for regeringens egen skyld, at vi får sat den ting på plads.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Udtrykket »politiske fanger« er blevet anvendt i aviserne i deres gengivelse af Søren Poulsens beretning, som jo har vakt en vis opsigt. I officiel sammenhæng brugtes det første gang af fru Nathalie Lind i hendes skriftlige spørgsmål til mig – jeg citerer:

»Er det rigtigt, at Søren Poulsen har brugt en stor del af den manuskriptstøtte, han har modtaget fra filmfonden, til at støtte politiske fanger i Vesttyskland, og hvis det er tilfældet, hvilke konsekvenser vil dette så få?«

Jeg har ikke gjort dette udtryk til mit, og i mit skriftlige svar på spørgsmålet anvender jeg

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

udtrykket i en gengivelse af Søren Poulsens udtalelse. Jeg tog mig ikke den frihed at korrigere fru Nathalie Lind.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til justitsministeren:

»Vil ministeren lade foretage en undersøgelse af, om gældende regler og love er overtrådt i forbindelse med, at hr. Søren Poulsen har videregivet en del af sin manuskriptstøtte fra det danske filminstitut til terrorister i Vesttyskland?«

(Spm. nr. 18).

Skriftlig begrundelse.

Kulturministeren har i et svar til hr. Ninn-Hansen (spørgsmål nr. 784 i folketingsåret 1975-76) sagt, at »de foreliggende oplysninger giver mig ikke anledning til at foretage videre«. Tidligere i sit svar siger kulturministeren, at manuskriptstøtte fra filminstituttet er beregnet til dækning af støttemodtagerens leveomkostninger i den tid, der forventes at medgå til udarbejdelse af et filmmanuskript, så han kan frigøre sig fra andet arbejde.

Da pengene ikke er brugt som beregnet, og da yderligere næstformanden for filminstituttets bestyrelse i B.T. af 7. september 1976 siger: »Og bruger han pengene til noget som helst andet, brister en afgørende forudsætning for støtten. Så er det, så vidt jeg kan se, misbrug af midlerne, selv om jeg ikke kan vurdere det juridisk«, bedes ministeren foretage en sådan juridisk undersøgelse, da kulturministeren at dømme efter svaret til hr. Ninn-Hansen ikke vil.

Poulsgaard (FP):

Jeg har stillet mit spørgsmål til justitsministeren, fordi det er hans fornemste pligt at se til, at gældende love og regler ikke overtrædes, og det er derfor, jeg beder ministeren undersøge, om det er tilfældet angående den manuskriptstøtte på 15.000 kr., som hr. Poulsen har videregivet til vesttyske terrorister.

Vi er flere, der mener, at gældende love er overtrådt, og at i hvert fald forudsætningen er bortfaldet. Det mener f. eks. næstformanden i filminstituttets bestyrelse ifølge en udtalelse til dagbladet B.T. Men kulturministeren skal som

bekendt tvinges til at foretage sig noget, det så vi, da støtten til Jesusfilmen skulle stoppes. Der skulle et juridisk responsum til, og det er det, jeg beder justitsministeren om at indhente nu.

Kulturministeren har tidligere i et svar til hr. Ninn-Hansen sagt: »de foreliggende oplysninger giver mig ikke anledning til at foretage videre«. Den opfattelse må ministeren ændre, eller også må folketingets flertal tvinge ministeren.

Det er flovt, at en minister ikke på egen hånd forstår at administrere sit område bedre, men gang på gang skal belæres her i salen. Hvis kulturministeren ønsker, at skatteyderpenge skal gå til terrorister, skal han bare sige til; nu har han lige sagt, at det ønsker han ikke, og det er da altid noget at glæde sig over. Hvis justitsministeren mangler bemyndigelse til at stoppe terroriststøtten, så beder jeg også ministeren sige til, så skal vi i folketinget nok skaffe ham en bemyndigelse. All right, tiden er udløbet nu igen, men jeg venter spændt på, hvad justitsministeren har at sige.

Justitsministeren (Orla Møller):

Hr. Poulsgaard bliver nok noget skuffet over, at der ikke er den store spænding i det svar, der bliver givet nu, men det er i hvert fald klart.

Jeg skal besvare hr. Poulsgaards spørgsmål ganske kort. Det er jo allerede nævnt, hvad det er for en sag, der har givet anledning til problematikken, og jeg er nødt til at sige, at det er filminstituttet, som det i første række må påhvile at tage stilling til, hvorvidt den pågældende har anvendt de bevilgede midler i overensstemmelse med de forudsætninger, der ligger til grund for bevillingen, og i benægtende fald til, hvilke konsekvenser der så må drages heraf.

Som følge af, at fru Nathalie Lind og hr. Ninn-Hansen den 9. september i år stillede ministeren for kulturelle anliggender spørgsmål i anledning af sagen, har kulturministeren, hvorunder filminstituttet sorterer, udbedt sig en redegørelse fra instituttet om sagen – den kendte hr. Poulsgaard altså også – og kunne på grundlag heraf i besvarelsen af de to spørgsmål konkludere, at de foreliggende oplysninger ikke gav ministeriet anledning til at foretage videre.

På denne baggrund har jeg intet grundlag for som justitsminister at foretage noget i

[Justitsministeren.]

sagen, men jeg skulle måske føje til, at det i hvert fald er en misforståelse at tro, at justitsministeren har en slags opsyn med, hvad alle andre ministre går og foretager sig. Først i de tilfælde, hvor der virkelig er tale om, at der er noget at tage fat på at undersøge, kan det lade sig gøre, og i dette tilfælde er der intet grundlag.

Poulsgaard (FP):

Jeg er ked af, at jeg ikke får anledning til at sige tak til justitsministeren, for jeg synes, justitsministeren er sådan en pæn mand, og jeg havde faktisk håbet at få lov til at sige tak én gang, men det må vi have til gode til en anden gang. All right, der er altså forskellige opfattelser, men vi har en justitsminister i dette land, og lov er lov, og lov skal holdes. Justitsministeren har også et lovkontor under sig, og det kan ikke være i de danske skatteyderes interesse, at man nu kan begynde at sende penge, man får til en eller anden film, til udlandet; næste gang kan vi måske støtte en palæstinensisk gruppe, eller hvad ved jeg. Justitsministeren burde i hvert fald overveje meget alvorligt at se på sagen, så vi ikke kommer ud i gentagelser.

Jeg er en lille smule ked af, at ministeren er så afvisende, men så får vi se, hvad vi kan gøre på andre måder.

Nathalie Lind (V):

Jeg kan da være fuldstændig enig med justitsministeren i, at det ville være en både meget stor og sikkert også meget utaknemlig opgave, hvis justitsministeren skulle være en slags overpoliti for sine ministerkolleger. Men det, jeg vil spørge om, er, om ministeren ikke allerede her kan give tilsagn om, at vi kan få en eller anden form for responsum i kulturudvalget eller retsudvalget om, hvorvidt der er tale om bristede forudsætninger i denne sag, og om den bestyrelse, som gav tilslutning til, at der skulle ydes penge til en film, har haft tilstrækkelig viden om, hvad projektet egentlig gik ud på. Det var sådan noget, jeg kunne tænke mig vi havde brug for.

Jeg vil gerne, når jeg har overvejet det, formulere det noget mere præcist, men jeg vil gerne have trukket forudsætningerne op for de handlinger, hvormed bestyrelsen har tilsluttet sig, at der blev ydet dette beløb. Det er nemlig først, efterhånden som sagen kommer frem, at alt åbenbart bliver fuldt ud afdækket.

Justitsministeren (Orla Møller):

Fru Nathalie Lind kender lige så godt som jeg den justitsministerielle service. Kan vi på nogen som helst måde være til rådighed med et responsum, så er vi det, og derfor vil jeg ikke uden videre sige nej. Men på dette område er jeg nok nødt til at sige, at det vil være forbundet med overordentlig store vanskeligheder for ikke at sige uovervindelige vanskeligheder, hvis det var justitsministeriet, der skulle give et sådant responsum. De forudsætninger, hvorunder der er handlet, kender først og fremmest det institut, der har taget bestemmelsen, og derfor ville jeg tro, at det var dertil, kulturudvalget i første omgang skulle have rettet sit spørgsmål, for at få afklaret, under hvilke forudsætninger der har været tale om at handle. Det er jeg helt enig med fru Nathalie Lind i. Jeg skal altså ikke sige nej til en hjælp, men jeg tror, det bliver vanskeligt at give den.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 7. oktober, kl. 9 med følgende dagsorden:

- 1) Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.
- 2) Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgsprøvelse.
- 3) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til arbejdsmarkedsudvalget.
- 4) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til boligudvalget.
- 5) Valg af 21 medlemmer til det energipolitiske udvalg.
- 6) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til erhvervsudvalget.
- 7) Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.
- 8) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til forsvarsudvalget.

- 9) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til udvalget om fysisk planlægning.
- 10) Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.
- 11) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til kirkeudvalget.
- 12) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til kommunaludvalget.
- 13) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til kulturudvalget.
- 14) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til landbrugs- og fiskeriudvalget.
- 15) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til markedsudvalget.
- 16) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til miljøudvalget.
- 17) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til udvalget om offentlige arbejder.
- 18) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til det politisk-økonomiske udvalg.
- 19) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til retsudvalget.
- 20) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til skatte- og afgiftsudvalget.
- 21) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til socialudvalget.
- 22) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til udenrigsudvalget.
- 23) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til undervisningsudvalget.
- 24) Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til udvalget angående videnskabelig forskning.
- 25) Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.
- 26) Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.
- 27) Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.
- 28) Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.
- 29) Valg af 17 medlemmer til valutaudvalget.
- 30) Valg af 11 medlemmer til udvalget angående det civile beredskab.
- 31) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erik Andersen.
- 32) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Knie-Andersen.
- 33) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Gert Petersen.
- 34) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Maigaard.
- 35) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Honoré.
- 36) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Jes Schmidt.
- 37) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Litten Hansen.
- 38) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erhard Jakobsen.
- 39) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ivar Nørgaard.

- 40) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Nyborg.*
- 41) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til boligministeren af Kaj Hansen.*
- 42) *Forhandling om statsministerens redegørelse ved folketingets åbning.*
- 43) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

Mødet hævet kl. 13.41.
